

Jaarverslag 2020

Commissie van Toezicht bij de Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd

1. De inrichting.....	2
2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak	3
3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak.....	7
4. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak	8
5. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen	11
6. Conclusies en aanbevelingen.....	12
<i>Bijlage 1 – Managementoverzicht 2020 .....</i>	<i>13</i>
<i>Bijlage 2 – Totaaloverzicht 2020.....</i>	<i>14</i>

1. De inrichting

De Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd (hierna ook: de inrichting) bestaat uit de volgende regimes: Huis van Bewaring, gevangenis en het Politiecellencomplex. Met ingang van 1 augustus 2020 is – vooruitlopend op de Wet Straffen en Beschermen – gestart met een pilot ‘Beperkt Beveiligde Afdeling’ (BBA). Plaatsing in een Zeer Beperkt Beveiligde Inrichting (ZBBI) was daarom in Middelburg met ingang van 1 januari 2020 niet meer mogelijk. Daarnaast is gestart met de Kleinschalige voorziening Middelburg (KVM), speciaal bedoeld voor zelfmelders.

Het Politiecellencomplex valt niet onder het toezicht van deze commissie.

Aantal detentieplaatsen: 200 plaatsen voor mannelijke gedetineerden (c.a. 30 meer dan in 2019), verdeeld over 95 plaatsen bestemd voor Huis van Bewaring, 59 plaatsen voor gevangenis, 14 arrestantenplaatsen, 12 plaatsen EZV (extra zorgvoorziening, zowel bestemd voor Huis van Bewaring als gevangenis), 10 plaatsen op de BBA (er zijn tijdelijk 10 extra meerpersoonscellen niet in gebruik in verband met de corona-maatregelen) en 10 plaatsen in de KVM.

Door het eindigen van de ZBBI in Middelburg zijn er ongeveer 30 extra plaatsen bestemd voor het Huis van Bewaring bijgekomen.

De samenstelling van de directie van de Penitentiaire Inrichting Middelburg is het verslagjaar niet gewijzigd.

De Commissie van Toezicht

Zoals voorgeschreven in de Penitentiaire maatregel zijn in de commissie van toezicht een lid dat met rechtspraak is belast, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van maatschappelijk werk aanwezig. De overige leden zijn afkomstig uit diverse maatschappelijke disciplines.

De samenstelling van de commissie van toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire maatregel. De samenstelling van de commissie was in het verslagjaar als volgt:

- Mevrouw mr. J.G. Cabboort (voorzitter)
- De heer J. Sinke (vice-voorzitter) (tot 1 juli 2020)
- Mevrouw C.E. van Vemden (vice-voorzitter vanaf 20 juli 2020)
- De heer mr. J.F.I. Sinack
- De heer mr. J.A.J. van den Boom
- Mevrouw Y.J. Bats
- De heer S.C.J. Labrujère
- De heer A.A.M. van Houte
- Mevrouw L.M.C. Luiken (tot 13 mei 2020)
- Mevrouw mr. I. van der Hoeven

In mei 2020 heeft één van de leden met onmiddellijke ingang haar werkzaamheden neergelegd. De reden daarvoor was gelegen in een verschil van mening over de wijze waarop de individuele leden hun taken vervullen en de positie van de leden binnen de inrichting. De leden hebben het vertrek en de gang van zaken rondom de opzegging uitvoerig met elkaar gesproken en daaruit lering getrokken naar de toekomst. Buiten dit incident was de onderlinge samenwerking binnen de commissie goed.

Binnen het secretariaat dat is verbonden aan de commissie heeft zich dit verslagjaar een aantal wijzigingen voorgedaan. Zo hebben mevrouw M. Valk (met ingang van 1 juli 2020), mevrouw A.P.M. Philipsen en mevrouw A.A. Dijk (beiden met ingang van 1 september 2020) hun werkzaamheden als secretaris neergelegd. De heer R. Ben Sellam is met ingang van 1 mei 2020 secretariswerkzaamheden voor de commissie gaan verrichten en mevrouw S.A. Huwae is met ingang van 1 juli 2020 als secretaris benoemd. Tot slot is als secretaris aan de commissie verbonden mevrouw A.E. Paulus. Allen

zijn als (senior) juridisch medewerker werkzaam (geweest) bij de rechtbank Zeeland – West-Brabant, locatie Middelburg.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie werden verricht door mevrouw G.M.A. de Keuning-Jongelings, mevrouw H.C. van der Welle-Nijssen en mevrouw A.A.M. Mangroe, allen werkzaam bij voornoemde rechtbank.

Deskundigheidsbevordering

Door de uitbraak van het coronavirus hebben de leden en secretarissen geen (externe) cursussen, trainingen of studiedagen bijgewoond. Wel heeft een aantal leden op 23 januari 2020 nog deelgenomen aan het jubileumcongres van de inrichting. Hierover later meer.

Verder is er tijdens de vergaderingen (via beeldverbinding) aandacht besteed aan bijzondere thema's en/of onderwerpen.

Zo is er tijdens de vergadering van 17 februari 2020 door E. Brandhof en J. de Vries aan de hand van een PowerPointpresentatie een presentatie gegeven over de (nieuwe) Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA). De directie heeft (in de vergadering van 31 augustus 2020) uitleg gegeven over het nieuwe systeem van promoveren en degraderen (wijziging Regeling SPOG) en informatiebladen met de commissie gedeeld. Naar aanleiding daarvan is ook met elkaar van gedachten gewisseld over de bezwaren die de RSJ heeft geventileerd tegen deze nieuwe aanpak.

Verder is tijdens de vergaderingen relevante nieuwe wetgeving aan de orde gekomen. Zo is veelvuldig gesproken over de ontwikkelingen rondom en de gevolgen van de Veegwet, de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet USB) en de Wet Straffen en Beschermen.

Tijdens de vergaderingen zijn ook de uitspraken van de beklagcommissie en de jurisprudentie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming besproken.

2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak

Covid 19

Door de uitbraak van het coronavirus in Nederland is het vanaf 16 maart 2020 voor de leden vrijwel niet mogelijk geweest om in de inrichting te komen. De commissie van toezicht volgde daarmee in grote lijnen de aanscherpingen en versoepelingen die in het land werden doorgevoerd. Contact met gedetineerden, personeel en directie heeft voornamelijk via een beeldverbinding plaatsgevonden. Vanaf september mocht de maandcommissaris weer binnen en zijn de gedetineerden weer in een persoonlijk gesprek ontvangen, totdat in december de maatregelen weer werden aangescherpt.

Vergaderingen

De commissie van toezicht en de directie zijn in 2020 negen keer in vergadering bij elkaar gekomen. Deze vergaderingen vonden telkens plaats aansluitend aan de laatste beklagzitting van de maand, met uitzondering van de maanden januari, maart en april. De voorzitter heeft de vergaderingen voorgezeten en de leden zijn hier veelal bij aanwezig geweest. Ook de directie was tijdens de vergaderingen vertegenwoordigd. Met ingang van 25 mei 2020 vonden deze vergaderingen plaats via Skype voor Bedrijven. Dat ging doorgaans zonder al te veel problemen. Vergaderen met een grote groep personen was binnen de inrichting nagenoeg niet mogelijk (de vergaderruimte is niet groot genoeg om de 1,5 meter afstand in acht te nemen) en niet strikt noodzakelijk.

De samenwerking met de directie verliep naar tevredenheid. Door de directieleden is duidelijk gecommuniceerd, de directie was – ook ten tijde van de beperkende coronamaatregelen – goed benaderbaar en altijd bereid tot overleg. In de periode maart tot september 2020 vond vrijwel wekelijks telefonisch overleg plaats tussen de voorzitter en de directie. Vragen van de overige leden

werden in dit overleg meegenomen. Na afloop vond een ‘corona-update’ plaats van de voorzitter aan de overige leden.

Van de vergaderingen zijn notulen opgemaakt en vastgesteld. Tot de vaste agendapunten van de vergaderingen van de commissie met de directie behoren onder meer:

- de opening
- verslaglegging van de vorige vergadering
- het overzicht van ingekomen klachten
- uitspraken van de beklagcommissie en de RSJ,
- ingekomen stukken
- mededelingen van de directie
- mededelingen van de commissie van toezicht
- de verslagen van de maandcommissaris
- rondvraag

Tijdens de vergaderingen zijn onder meer onderstaande onderwerpen aan de orde gekomen.

Coronamaatregelen

Vanwege de uitbraak van het coronavirus zijn er in de inrichting beperkende maatregelen ingevoerd. Over het bepalen en het opleggen van de verschillende soorten maatregelen is veelvuldig contact geweest met de Gedeco. Aanvankelijk had de directie iedere dag overleg met de Gedeco, eind april is de frequentie teruggeschroefd naar één keer per twee dagen. De gedetineerden mochten geen bezoek meer ontvangen en als alternatief werd het mogelijk gemaakt dat zij met behulp van ‘tablets’ familie en vrienden konden zien en spreken. Vanaf 24 juni 2020 was het weer mogelijk om (achter plexiglas) bezoek te ontvangen. Door de maatregelen hebben er ook wijzigingen plaatsgevonden in het dagprogramma. Met de strenge maatregelen is bepaald dat per afdeling arbeid werd verricht. Over het algemeen zijn de coronamaatregelen onder de gedetineerden goed ontvangen en is hierover weinig onrust geweest.

Omdat een aantal casemanagers tot de risicogroep behoort, is door hen veel vanuit huis gewerkt. Dat kwam het overleg met de gedetineerden niet ten goede. Daarover is ook veelvuldig geklaagd.

Uiteindelijk hebben de maatregelen eraan bijgedragen dat geen enkele gedetineerde besmet is geraakt!

Verweerschriften en beklagzittingen

Tijdens de vergaderingen is ook regelmatig gesproken over de vele klachten van een beperkt aantal klagers (de ‘veelklagers’), de planning van de beklagzittingen en de wisselende kwaliteit van de verweerschriften. Afsproken is dat de zittingslijsten op dinsdagen worden verstrekt, zodat de directie tijdig kan nagaan of er in die zaken verweer is gevoerd en dat zo nodig nog te doen voor de zittingen op de maandagen. Verder is er voorgesteld om de klachten van de ‘veelklagers’ te bundelen en het secretariaat is gevraagd deze klachten goed te beoordelen op de ontvankelijkheid van de beklagen. Dit onderwerp blijft – ondanks de stappen die zijn gezet – een punt van aandacht.

Dagprogramma (DBTI)

In de inrichting was een beetje de tendens ontstaan dat gedurende de tijd dat er geen activiteiten waren, gedetineerden toch werden uitgesloten. De inrichting heeft gemeend per 1 april 2020 het dagprogramma weer strenger te moeten handhaven. Dat heeft tot behoorlijk wat onrust geleid, ook omdat juist door de coronamaatregelen al veel beperkingen bestonden. Er is daarom toch wat soepeler met de regels omgegaan. Zo bleef in de weekenden de deur open. Ook is er filmnet geregeld, zodat het televisieaanbod werd uitgebreid.

---

¹ Dagprogramma, Beveiliging en Toezicht op Maat

Het dagprogramma kon ook gedurende de maatregelen (in afgeslankte vorm) worden aangeboden. Onderwijs vond plaats op afstand, er kon buiten worden gesport, de arbeid kon doorgaan (per afdeling) en het (digitale) bezoek liep door. Omdat er maar één bezoeker was toegestaan werd ook nog steeds gekozen voor een skypemoment. De skypeverbinding liet overigens vaak te wensen over.

In de zomermaanden was de arbeid weer op de ‘normale’ manier mogelijk. Ook was vanaf medio juli de bibliotheek en het RIC² weer toegankelijk en werd het onderwijs weer opgestart. De mogelijkheden om te sporten zijn toen uitgebreid, de toestellen waren verplaatst naar de sportzaal.

Helaas liep het aantal coronabesmettingen eind 2020 weer op in Nederland, zodat de versoepelingen in de inrichting werden teruggedraaid.

Personele bezetting inrichting en uitbreiding capaciteit

Aan het begin van het verslagjaar is er gesproken over twee wervings- en selectiedagen die in de inrichting zijn georganiseerd. Met het aantrekken van nieuw personeel wordt geprobeerd binnen de inrichting structuur en rust te brengen. Het personeelsbestand is behoorlijk uitgebreid in 2020. Dat betekent dat er een grote groep nieuwe medewerkers aan de slag is gegaan, die daarnaast nog de nodige opleiding moesten krijgen. Dat is in tijden van corona geen gemakkelijke opgave. Er is mede om die reden gekozen voor een ‘coach on the job’ op de afdelingen. Daarnaast is aandacht besteed aan ‘teambuilding’.

In de tweede helft van 2020 is er een in company-opleiding op MBO niveau 4 aan de medewerkers aangeboden. Deze opleiding is in eerste instantie bedoeld voor de medewerkers die al langer meedraaien en voor wie deze opleiding geen vereiste was voor indiensttreding.

BBA en KVM

Met ingang van 1 augustus 2020 zijn twee pilots van start gegaan, te weten de BBA en de KVM.

De KVM is bedoeld voor zelfmelders met vast werk. Zij kunnen gedurende detentie ‘gewoon’ naar het werk, arts etc. Daarmee wordt voorkomen dat deze gedetineerde die hun leven op de rit hebben door detentie alsnog hun baan en inkomen kwijtraken. De KVM wordt in de Zeeuwse media ook wel de ‘buurtbajes’ genoemd.

De aanmeldingen voor de BBA (die dus vooruitlopend op de nieuwe Wet straffen en beschermen is gestart) waren niet om over naar huis te schrijven. Dit is grotendeels verklaarbaar door het feit dat plaatsing in een ZBBI ook nog steeds mogelijk is en voor een gedetineerde mogelijk toch aantrekkelijker is (omdat er minder eisen lijken te worden gesteld en de verlofmogelijkheden veel ruimer zijn).

Wijziging Regeling SPOG³

Er is uitvoerig stilgestaan bij de wijziging van het systeem van promoveren en degraderen en het advies dat de RSJ in dit verband heeft gegeven. Van de zijde van de directie is de commissie van toezicht bijgepraat over de nieuwe kaders.

Externe Samenwerkfunctionaliteit (e-SWF) of Digitale Samenwerkruimte

Ook de e-SWF is meermalen onderwerp van gesprek geweest. Inlogproblemen stonden daarbij op de voorgrond. Maar ook wordt het als vervelend ervaren dat informatie hierin niet met de inrichting kan worden gedeeld en er geen rechtstreeks verkeer mogelijk is tussen de leden en de inrichting, indien daarin privacygevoelige informatie wordt besproken. Juist in tijden waarin digitaal communiceren ‘het nieuwe normaal’ is, is de commissie gebaat bij een goed functionerend systeem.

---

² Re-integratiecentrum

³ Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden

Overig

Verder is er onder meer gesproken over:

- strafcelplaatsingen en melding hiervan aan de commissie;
- sluiting keuken(apparatuur) afdeling west in verband met het niet goed naleven van de hygiënevoorschriften

Maandcommissariaat

De maandcommissarissen hebben vanaf 16 maart 2020 wekelijks, op zaterdagmiddag, de inrichting bezocht. Vanuit een bijgebouw van de inrichting, De Nederhof, werd via een beeldverbinding met de gedetineerden in gesprek gegaan over (alle) ingediende klachten en verzoeken. Ook was er diezelfde dag contact met het dienstdoend afdelingshoofd om eventuele bijzonderheden te bespreken. Van september tot december heeft de maandcommissaris de inrichting kunnen bezoeken totdat de coronamaatregelen in december 2020 weer verder zijn aangescherpt.

Naar aanleiding van de verzoekbriefjes en ingekomen klachten hebben de maandcommissarissen (via beeldverbinding) gesproken met gedetineerden en het personeel en zo nodig met de directie.

Indien uit de contacten met de gedetineerden bleek dat bepaalde onderwerpen een andere aanpak verdienen, heeft de commissie van toezicht de directie daarover tijdens de maandelijkse vergadering van advies gediend. Zo heeft de commissie in juni 2020 de directie geadviseerd over het vraagstuk van het wachtgeld voor gedetineerden die een individueel programma hadden en niet mochten deelnemen aan de arbeid.

Vanuit de Gedeco is eind juli 2020 aangegeven dat er vanwege het oplopen van het aantal besmettingen nog geen behoefte was aan de maandcommissaris in de inrichting. Het contact met de commissie van toezicht via de skypeverbinding ging goed, een van de leden heeft ook contact onderhouden met de Gedeco via skype.

Eind 2019 werd geconstateerd dat de maandcommissaris niet altijd geïnformeerd werd bij strafcelplaatsingen /plaatsing in afzondering. Daarvoor is begin 2020 diverse keren aandacht gevraagd. Dit heeft tot een duidelijke verbetering geleid. De maandcommissaris lijkt weer een vast onderdeel van de werkwijze bij plaatsingen te zijn.

In 2020 hebben 60 plaatsingen in een afzonderings- /strafcel plaatsgehad, waarvan 32 plaatsingen op basis van een disciplinaire straf en 28 plaatsingen op basis van een maatregel.

Aandachtsgebieden commissie van toezicht

De commissieleden hebben ieder verschillende aandachtsgebieden toebedeeld gekregen. Tijdens de maandcommissariaten wordt daaraan extra aandacht besteed en daarnaast zijn er binnen de inrichting vaste contactpersonen om de diverse onderwerpen mee te bespreken.

Het afgelopen jaar is veel aandacht uitgegaan naar de coronamaatregelen op de diverse gebieden.

Daarnaast heeft er ook overleg plaatsgehad met het hoofd arbeid, het betreffende afdelingshoofd die een coördinerende rol heeft voor de problematiek rondom de winkel en ook regelmatig met het afdelingshoofd van de BBA. De commissie van toezicht heeft ook geassisteerd bij het opstellen van de huisregels voor de pilot BBA/ KVM (landelijk waren er nog geen huisregels beschikbaar)

De arts uit de commissie heeft op het gebied van de medische dienst diverse constructieve gesprekken gevoerd met een gedetineerde, het afdelingshoofd, directie en medische dienst over (de afhandeling van) een recidiverende serieuze medische klacht van deze gedetineerde. Dit heeft geleid tot een betere communicatie tussen de medische dienst en de afdelingen en tot aanpassingen in de werkstructuur zodat herhaling van de fouten zo goed mogelijk voorkomen wordt.

Ook heeft de arts gesprekken gevoerd met het (nieuwe) hoofd medische dienst over de plannen die zij heeft in het kader van de scholing van het personeel en het verbeteren van het functioneren van de medische dienst als geheel. Ook het verscherpt toezicht van de Inspectie is daarbij een punt van aandacht geweest.

3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak

Bemiddeling vindt binnen de commissie van toezicht vooral plaats door de maandcommissaris. Alle leden van de commissie van toezicht zijn per toerbeurt als maandcommissaris opgetreden in het huis van bewaring en de gevangenis, één en ander volgens een jaarrooster. De maandcommissarissen hebben evenals in voorgaande jaren volgens voornoemd rooster in beginsel twee weken achter elkaar dienst. Zij hebben de inrichting wekelijks bezocht en de door de gedetineerden ingediende verzoekbriefjes en klachten afgehandeld. Dit gebeurde veelal op afstand vanuit De Nederhof via een beeldverbinding.

De werkwijze van de maandcommissaris is als volgt. De maandcommissaris ontvangt alle klachten en verzoekbriefjes rechtstreeks van de inrichting, die vervolgens met verzoeker/klager worden besproken. Afhankelijk van de aard van de klacht wordt gepoogd om voor de gedetineerde een oplossing te vinden. Daartoe wordt na overleg met de gedetineerde achtergrondinformatie ingewonnen en wordt met het betrokken afdelingshoofd of medewerker gekeken of er wellicht een andere oplossing denkbaar is. Die mogelijke oplossing wordt vanuit de inrichting of het maandcommissariaat aan de gedetineerde teruggekoppeld hetzij vanuit de inrichting, hetzij van het maandcommissariaat. De maandcommissaris zorgt ervoor dat de klachten bij het secretariaat worden ingeleverd, hetzij door depot in de brievenbus van de rechtbank, hetzij bij aangetekende post.

De maandcommissaris heeft van zijn/ haar bevindingen steeds een kort verslag opgemaakt dat tijdens de eerstvolgende vergadering is besproken en dat in de e-SWF is geplaatst. Voor de verslaglegging heeft de maandcommissaris het hieronder weergegeven format gebruikt;

Verslag maandcommissaris week:

Naam MC:

Naam klager:
Afdeling + celnr.:
Korte beschrijving van de klacht:
Actiepunten voor directie:
Actiepunten voor secretariaat CvT:
Actiepunten voor MC volgende week:
Klacht ingetrokken na bemiddeling: Ja/ nee
Eerdere (samenhangende) klachten: <i>Indien klager eerdere klachten heeft ingediend die over hetzelfde onderwerp gaan, benoem je hieronder de klachtnummers van die klachten.</i>
1. 2.
Overige opmerkingen:

Dit format is in het leven geroepen om de verslaglegging eensluidend te maken. Iedere maandcommissaris had zijn/ haar eigen manier van verslaglegging, waardoor het voor het secretariaat niet altijd even duidelijk was welke acties al ondernomen waren en of een klacht was ingetrokken dan wel werd gehandhaafd. De nieuwe manier van verslaglegging wordt als zeer prettig ervaren, omdat hiermee alle voorkomende onduidelijkheden zijn ondervangen.

Als een gedetineerde na bemiddeling door de maandcommissaris zijn klacht wenst door te zetten, wordt dit in het verslag van de maandcommissaris vermeld en wordt de klacht naar het secretariaat van de commissie gezonden. Het secretariaat vraagt vervolgens een verweerschrift en de onderliggende stukken op bij de directie van de penitentiaire inrichting. Bijzondere of anderszins vermeldenswaardige grieven zijn in de maandelijkse vergaderingen van de commissie met de directie besproken.

4. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak

De commissie heeft ervoor gekozen de beklagzaken meervoudig te behandelen. In het verslagjaar, op 6 januari 2020 na, werd de beklagcommissie voorgezeten door één van de beklagrechters, te weten Sinack of Van den Boom. Op 6 januari 2020 heeft Cabboort, voorzitter van deze commissie van toezicht, de beklagcommissie voorgezeten. Aan de hand van een rooster waren bij toerbeurt twee andere commissieleden lid van de beklagcommissie. De beklagcommissie werd ondersteund door één van de secretarissen. Tijdens het verslagjaar was de plaatsvervangend vestigingsdirecteur aanwezig bij de zittingen van de beklagcommissie. Indien zij verhinderd was, werd zij vervangen door de vestigingsdirecteur of het hoofd veiligheid, tevens plaatsvervangend vestigingsdirecteur.

De beginvoorraad op 1 januari 2020 was 190 klachten. In 2020 zijn in totaal 613 klachten ontvangen. Van de ontvangen klachten zijn er 7 doorgezonden, omdat de beklagcommissie niet het juiste orgaan was. In totaal zijn er in 2020 164 klachten door klager vóór of tijdens de zitting van de beklagcommissie ingetrokken, waarvan 48 na bemiddeling.

De zittingen van de beklagcommissie vonden in beginsel iedere maandagmiddag in de even weken plaats. Tijdens het verslagjaar hebben er 25 zittingen plaatsgevonden. Vanaf week 12 tot en met week 15 hebben vanwege COVID-19 geen zittingen plaatsgevonden. Vanaf week 16 hebben de zittingen plaatsgevonden via een beeldverbinding met het programma Skype voor Bedrijven. Deze beeldverbinding werd vanuit de rechtspraak verzorgd.

De commissie stelt vast dat gedetineerden in toenemende mate rechtsbijstand genieten tijdens een beklagzitting. Klagers en/ of hun advocaat/ gemachtigde hebben in 2020 telkens een ontvangstbevestiging van de klacht ontvangen met daarin tevens vermeld de datum waarop de beklagcommissie voornemens is de klacht mondeling (via beeldbellen) te behandelen. De klachten worden gescand en digitaal naar de directie van de inrichting verzonden, met het verzoek binnen zeven dagen relevante stukken aan te leveren, zoals een verweerschrift, beslissingen en/ of rapportages. De klachten die zich daarvoor lenen, worden ter zitting mondeling afgedaan. In andere zaken is zo spoedig mogelijk na de zitting schriftelijk uitspraak gedaan. Daarnaast heeft de beklagcommissie ervoor gekozen een aantal klachten af te doen met toepassing van artikel 62 van de Penitentiaire beginselenwet (buiten zitting). In dat geval hebben de klagers (en hun gemachtigden) daarvan bericht ontvangen.

Cijfermatig overzicht 2020

De registratie van klachten bij het secretariaat van de commissie van toezicht vindt plaats in het landelijk Klaver-registratiesysteem.

Aantal ingekomen klachten	613 (2019:401) (2018:281)
Soort afdoening	
ingetrokken	98 (2019:66) (2018:95)
ingetrokken ter zitting	18 (2019:17) (2018: 6)
ingetrokken na bemiddeling	48 (2019:37) (2018:55)
afdoening na rogatoir verzoek	7 (2019:9) (2018:28)
niet-ontvankelijk	145 (2019:74) (2018: 54)
ongegronnd	146 (2019:102) (2018:67)
(deels) gegronnd	38 (2019:23) (2018:35)
overgedragen	7 (2019:17) (2018:8)
nog openstaand	106 (2019:86) (2018:30)

Als bijlage bij dit jaarverslag wordt een managementoverzicht van de afdoening van klachten uit het registratiesysteem Klaver gevoegd.

Hieronder is verder een overzicht te vinden van de ingediende klachten per onderwerp in 2020 in vergelijking met 2019.

Soort klachten	Aantal 2019	Aantal 2020
Activiteiten (arbeid)	11	15
Activiteiten (diversen)	4	49
Activiteiten (luchten)	7	24
Activiteiten (sport)	1	10
Behandeling	33	42
Bejegening	31	36
Bewegingsvrijheid	5	2
Compensatie	1	5
Contact buitenwereld (bellen)	7	26
Contact buitenwereld (bezoek)	19	25
Contact buitenwereld (media)	1	3
Contact buitenwereld (post)	11	8
Controle	6	5

Dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (DBT)	1	1
Disciplinaire straf	65	62
Dienst terugkeer en vertrek	0	4
Eisen verblijfsruimte	5	10
Geweld	0	2
Informatie/procedure	12	22
ISD	0	2
Nog onbekend*	8	9
Ordemaatregel	22	16
Persoonlijke voorwerpen	23	22
Regime	34	93
Rekening courant/zak- en kleedgeld	11	15
Rogatoir verzoek	19	8
Schadeverhaal	8	3
Selectie/overplaatsing (extern)	2	5
Selectie/overplaatsing (intern)	8	5
Toezicht	0	1
Transport	7	1
Verlaten inrichting	12	15
Verzorging (diversen)	6	32
Verzorging (godsdienst/levensovertuiging)	2	4
Verzorging (medisch)	8	15
Verzorging (persoonlijk)	5	15
Totaal	401	613

* zaken waarvan het onderwerp nog niet bekend is, omdat de klacht is ingediend in een vreemde taal of omdat uit de klacht niet blijkt waarover nu precies geklaagd wordt.

De beklagcommissie stelt vast dat er in 2020 een flinke toename van het aantal klachten is geweest ten opzichte van 2019. Deze toename is te herleiden tot de ingevoerde aanscherping van de regels en de handhaving daarvan. Ook zijn er klachten ontvangen over de ingevoerde coronamaatregelen (verzorging). Uit het overzicht blijkt verder dat er meer klachten zijn ingetrokken dan in 2019. In 2020 kende de inrichting bovendien een aantal 'veelklagers' en is de celcapaciteit voor het hvb uitgebreid. Verder constateert de beklagcommissie dat steeds meer gedetineerden zich tijdens hun procedure laten bijstaan door een advocaat. Klachten worden daardoor uitgebreider juridisch onderbouwd, waardoor de behandeling vaak meer tijd kost. De beklagzittingen worden niet in overleg met de advocaten gepland, omdat dat de doorlooptijden niet ten goede komt. De advocaten wordt medegedeeld wanneer de klacht van hun cliënt wordt behandeld tijdens een beklagzitting en slechts in uitzonderlijke gevallen wordt uitstel verleend.

De hiervoor genoemde omstandigheden maken dat de beklagcommissie en het secretariaat aanzienlijk meer tijd hebben besteed aan het behandelen van klachten. De (voorzitter van de) beklagcommissie en het secretariaat houden hierover regelmatig contact. In 2021 zal bezien worden of de hogere instroom van klachten aanhoudt. Indien dat het geval is, zullen er wellicht meer beklagzittingen georganiseerd moeten worden dan in voorgaande jaren. Ook wordt er met de leidinggevende van het secretariaat besproken over uitbreiding van het secretariaat.

In 2020 is er 82 keer beroep ingesteld bij de beroepscommissie van de RSJ tegen beslissingen van de beklagcommissie: 75 keer door de gedetineerde en zeven keer door de directie. Vijf van de beroepen zijn (deels) gegrond verklaard, tien beroepen ongegrond en vier beroepen niet-ontvankelijk. Drie beroepen bij de RSJ zijn ingetrokken. In de overige gevallen was ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag nog geen uitspraak gedaan.

In zeven zaken zijn klagers rogatoir gehoord, omdat zij waren overgeplaatst. De voorzitter van de beklagcommissie heeft acht keer gedetineerden rogatoir gehoord voor een andere commissie van toezicht.

Doorlooptijden

De commissie heeft ook in dit verslagjaar geconstateerd dat in een aantal klachten de wettelijke termijn van vier weken voor afhandeling van een klacht, welke termijn kan worden verlengd met vier weken, niet werd gehaald. De beklagcommissie streeft ernaar om binnen twee weken na de zitting uitspraak te doen, maar dit wordt in voorkomende gevallen niet gehaald.

De overschrijding had verschillende oorzaken, waarop de beklagcommissie meestal geen of weinig invloed kan uitoefenen, namelijk:

- de bemiddeling door de maandcommissaris;
- toename van het aantal klachten (mede door 'veelklagers') en beperkte zittingscapaciteit;
- overplaatsing van klager;
- complexiteit van de klacht;
- beschikbaar aantal uren secretaris; en
- de wisselingen bij het secretariaat.

De doorlooptijden blijven de specifieke aandacht houden van de commissie van toezicht en worden regelmatig besproken. Verdere verbetering van de doorlooptijden wordt in 2021 nagestreefd.

5. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

Op 18 januari 2020 bestond PI Middelburg, locatie Torentijd 25 jaar. Dat is gevierd met diverse festiviteiten. Zo was er een personeelsdiner, een geheel verzorgde lunch voor de gedetineerden en kregen de buurtbewoners een kijkje achter de muren waar zij al die tijd tegenaan kijken. Ter afsluiting was er een geslaagd congres in de inrichting voor ketenpartners, zoals de Zeeuwse gemeenten en de reclassering. Ook de commissie van toezicht was op dit congres goed vertegenwoordigd.

Minder positieve gebeurtenissen zijn er ook te melden. De (medische dienst van de) inrichting stond onder verscherpt toezicht van de Inspectie. Het goede nieuws is dat dit eind 2020 is beëindigd.

Voorts is tegen een PIW-er aangifte gedaan wegens geweldstoepassing. Er heeft intern onderzoek plaatsgehad waaruit naar voren is gekomen dat er sprake is geweest van 'gepast geweld'.

Eind december 2020 is een gedetineerde overleden in het ziekenhuis. Dat heeft geleid tot een melding bij de IGJ en een Caloc onderzoek.

Op 12 augustus 2020 is er afscheid genomen van mevrouw A.P.M. Philipsen en mevrouw A.A. Dijk. Helaas heeft de commissie van toezicht nog niet op gepaste wijze afscheid kunnen nemen van vertrekkend lid J. Sinke, die na 15 jaar trouwe dienst de commissie 'moest' verlaten.

Binnen de inrichting zijn ook weer wat acties geweest. Bijzondere vermelding verdient in dit verband dat de Gedeco pannenkoeken heeft gebakken voor de andere gedetineerden, er in het kader van een geldinzamelingsactie snacks zijn gebakken voor het Sophia Kinderziekenhuis en de directie op 31

december 2020 samen met de gedetineerden oliebollen heeft gebakken in de inrichting. Ook heeft de inrichting een vader-kind-dag georganiseerd.

Vanwege de corona-maatregelen zijn er verder geen fysieke bijeenkomsten of studiedagen geweest.

6. Conclusies en aanbevelingen

2020 was een bijzonder jaar en wordt gekenmerkt door de vergaande maatregelen die getroffen zijn in verband met het voorkomen van een uitbraak van COVID-19. Maar daarnaast zag de inrichting zich geconfronteerd met een groot aantal nieuwe personeelsleden zonder ervaring in het gevangeniswezen. Het is niet eenvoudig om onder die omstandigheden de rust onder de gedetineerden te bewaren. Toch is de commissie van toezicht van mening dat de directie dat op adequate wijze heeft opgepakt, waarbij communicatie een groot goed is gebleken. De opstanden en onrust zoals die uit de media blijken lijkt aan Torentijd voorbij te zijn gegaan. Besmettingen zijn er niet geweest.

De commissie van toezicht heeft wel zorgen over de ontwikkelingen rondom de invoering van de nieuwe Wet straffen en beschermen en dan vooral de grote rol die er voor het D&R-plan is weggelegd. De commissie van toezicht deelt de zorgen van de RSJ in het advies van 1 april 2021. Daarbij wordt ook gedacht aan de kennis en vaardigheden bij de casemanagers en piw-ers voor de beoordeling van de problematiek en het gedrag van de gedetineerden. De commissie van toezicht acht het dan ook van belang dat in (extra) scholing van het personeel wordt voorzien en er goed wordt samengewerkt. De commissie van toezicht beseft ook dat de inrichting financieel in staat moet worden gesteld om bijvoorbeeld de trajectgesprekken goed in te richten en daarvoor voldoende tijd in te plannen. De aangekondigde/ doorgevoerde bezuinigingen binnen DJI lijken daarmee onverenigbaar. De commissie van toezicht zal daarom de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend volgen.

Ook de uitbreiding van de capaciteit van het huis van bewaring baart de commissie nog wat zorgen; niet alleen voor wat betreft de werkdruk, maar ook waar het gaat om het aanbod van arbeid. Deze zorgen deelde de commissie van toezicht ook al voor 2020. In 2020 is de arbeid gedurende een lange periode in verband met de corona-maatregelen anders georganiseerd geweest (per afdeling). Dat maakt dat moeilijk kan worden nagegaan waar eventuele knelpunten zitten en of er een tekort aan arbeidsplaatsen is. Het verdient aanbeveling dit nauwlettend in de gaten te houden en dit zal dan ook de bijzondere aandacht van de commissie van toezicht hebben.

Voor wat betreft de beklagzittingen zijn er het afgelopen jaar goede stappen gezet. Over en weer is de werkwijze iets aangepast, waardoor verweerschriften doorgaans (tijdig) voorhanden zijn. Het toezenden van de onderliggende stukken blijft nog een punt van aandacht. De commissie van toezicht heeft er alle vertrouwen in dat ook dit aspect in 2021 zal verbeteren.

Dit jaarverslag is vastgesteld op 1 juni 2021.

De secretaris,

mr. A.E. Paulus

De voorzitter,

mr. J.G. Cabboort

Managementoverzicht per afdeling - werkvoorraden

CvT Bureau Middelburg - P.I. Middelburg, locatie Torentijd <Totaal>

2020	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom gnef	gnef naar klacht	totaal uitstroom	uistroom klacht	uistroom gnef	doorloop tijd	Uitstroom							eind voorraad		
										gegrond	ongegrondd	deels gegrond	overgedragen	met onvankelijke	ingetrokken na	ingetrokken na zitting		afdoening na rognatir	gnef afgedaan
januari	84	57	57	0	0	48	48	0	49	4	10		1	11	8	12	2		93
februari	93	49	49	0	0	39	39	0	69	3	11	1	1	4	15		3	1	103
maart	103	50	50	0	0	61	61	0	62		12			28	15	1	4	1	92
1e kwartaal	84	156	156	0	0	148	148	0	60	7	33	1	2	43	38	13	9	2	92
april	92	45	45	0	0	42	42	0	60	3	16	1	1	9	7	3		2	95
mei	95	38	38	0	0	27	27	0	63	5	11			4	2	4	1		106
juni	106	100	100	0	0	35	35	0	85	2	19	1		5	6	2			171
2e kwartaal	92	183	183	0	0	104	104	0	69	10	46	2	1	18	15	9	1	2	171
juli	171	58	57	1	0	84	84	0	44	3	10	1	2	52	4	9	3		145
augustus	145	64	64	0	0	47	47	0	55	1	8			20	15	3			162
september	162	44	44	0	0	56	56	0	72	6	19			8	12	5	4	2	150
3e kwartaal	171	166	165	1	0	187	187	0	57	10	37	1	2	80	31	17	7	2	150
oktober	150	29	29	0	0	19	19	0	108	1	5		1	2	7	2		1	160
november	160	45	45	0	0	30	30	0	60	4	19			2		5			175
december	175	34	34	0	0	19	19	0	60	2	6		1		7	2	1		190
4e kwartaal	150	108	108	0	0	68	68	0	76	7	30		2	4	14	9	1	1	190
Totaal	84	613	612	1	0	507	507	0	66	34	146	4	7	145	98	48	18	7	190

Bijlage 2 – Totaaloverzicht 2020

Totaaloverzicht CvT Bureau Middelburg 01-01-2020 t/m 31-12-2020 - Beklagcommissie

Inrichting	Doorloop termijnen in dagen										Beslissingen												
	Totaal instroom	Instroom klachten	Instroom grieven	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klachten	Uitstroom grieven	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	Gegronde	Ongegronde	Deels gegronde	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan
Torenmijd	613	612	1	0	507	507	0	75	111	32	42	33	214	34	146	4	7	145	98	48	18	7	
Totaal	613	612	1	0	507	507	0	75	111	32	42	33	214	34	146	4	7	145	98	48	18	7	